

Sluttrapport: Tiltak rettet mot barn av innsatte
Virksomhetsområde: Forebygging. Toårig prosjekt (2013-2014).
Forskjøvet ett år, ny sluttdato 31.12.2015
Søknadsnummer: 2013/FBM9310
Søkerorganisasjon: For Fangers Pårørende (FFP)

Forord

Prosjektet «Tiltak rettet mot barn av innsatte» har vært et toårig prosjekt finansiert av Extrastiftelsen. Prosjektet har gitt barn og unge mulighet til å dele erfaringer og få støtte gjennom møte med andre i en liknende situasjon. Informasjonsheftet rettet mot barn og unge gir svar på spørsmål mange ofte stiller seg, og er en bekreftelse på at de ikke er alene om å erfare fengsling av et familiemedlem.

Gjennom prosjektet har vi nådd 100 barn og unge som har deltatt på gruppe, ferie- og helgeturer. I tillegg til disse 100 barna, kommer mottakere av informasjonsheftet. Heftet distribueres jevnlig til blant annet kriminalomsorgen og ulike deler av hjelpeapparatet, og har potensiale for å nå ut til mange fler i målgruppa.

Sammendrag

Bakgrunn for prosjektet/Målsetting

I løpet av et år opplever mellom 6000 og 9000 barn at en av deres foreldre fengsles. Undersøkelser viser at barn av innsatte har dårligere levekår enn andre barn, vokser opp i hjem med dårligere økonomi, og preges av en høyere forekomst av både sosiale og psykiske problemer enn andre barn. Gjennom informasjonsmateriell, gruppetilbud, ferie- og helgeturer har det vært en målsetting å bidra til en bedret situasjon for denne gruppen, å synliggjøre at det finnes hjelp å få og at de ikke er alene om sine utfordringer. Gjennom ulike deler av prosjektet har vi fokusert på samtale og bearbeiding av følelser og utfordringer knyttet til fengslingen og samvær med andre barn og unge i en liknende situasjon. Gj. utvikling av en brosjyre direkte til barn og unge, får de svar på spørsmål mange har.

Antall personer i målgruppen nådd av prosjektet

100

Prosjektgjennomføring/Metode

Prosjektet er tredelt og består av utvikling av et infohefte for barn og unge, gruppetilbud samt ferie og helgeturer.

Informasjonsheftet, som er illustrert med flotte tegninger, tar opp en rekke spørsmål barn og unge ofte tar opp med FFP. Barn og unge i FFP Ung har kommet med innspill til hvilke problemstillinger de mener er viktige å å frem i et slikt hefte.

Gruppetilbud. FFP har i prosjektet gjennomført «Si det-verksted»; et gruppeopplegg for ungdom i alderen 14-16 år. Gjennom rollespill, selvstyrte og ledede samtaler ble ulike tema tatt opp, blant annet vennskap, familierelasjoner, psykiske belastninger, besøk i fengsel og

identitet. Ungdommene var opptatt av å ikke bare dele erfaringer med hverandre, men også å formidle noe utad. De brukte flere gruppetreff på å forberede innlegget «Mitt møte med fengselet» som ble holdt på en konferanse arrangert av Kriminalomsorgens region sør.

Helgeturer og ferie. Prosjektet har bidratt til at FFP har kunnet tilby to sommerturer til Kragerø, samt helgeturer til Langedrag Naturpark, Heia Eidene på Tjøme samt Sæteren gård i Bærumsmarka. Turene er for mange eneste mulighet for slike aktiviteter og gir et verdifull fellesskap.

Resultater og resultatvurdering

Prosjektet har gitt barn og unge mulighet til å dele erfaringer, få støtte av andre gjennom møte med andre i en liknende situasjon. Både gjennom dette fellesskapet med hverandre og ikke minst gjennom informasjonsheftet rettet mot barn og unge, har målgruppen fått svar på spørsmål de ofte stiller seg, og en bekreftelse på at de ikke er alene om å erfare fengsling av et familiemedlem. Mange har gjennom prosjektet fått mulighet til å delta på aktiviteter de ellers kanskje ikke hadde hatt økonomisk mulighet til.

Oppsummering/konklusjon/videre planer

Prosjektet har vært svært vellykket og har gitt mange barn og unge positive opplevelser og mulighet til å bearbeide situasjonen knyttet til det å ha en forelder i fengsel. FFP vil gjennom støtte fra andre bidragsytere opprettholde og videreutvikle våre tilbud om støtte og aktiviteter for barn og unge. Gjennom distribusjon av infoheftet til FFPs medlemmer, kriminalomsorgen, barnehager, skole og hjelpeapparatet vil mange barn og unge få svar på spørsmål i en vanskelig situasjon.

Bakgrunn for prosjektet/Målsetting

I løpet av et år opplever mellom 6000 og 9000 barn at en av deres foreldre fengsles.

Undersøkelser viser at barn av innsatte har dårligere levekår enn andre barn, vokser opp i hjem med dårligere økonomi, og preges av en høyere forekomst av både sosiale og psykiske problemer enn andre barn. Når en i familien fengsles, rammes ofte familien forøvrig på flere måter. Fengslingen kan føre til praktiske problemer i familien, samt gi både økonomiske, sosiale og helsemessige konsekvenser. For mange familier fører økonomiske belastninger til konsekvenser for fritid og ferieturer. Dette innebærer en sosial begrensing og utestenging fra sosiale sammenhenger, og er i dag å regne som en viktig del av fattigdomsbildet. Gjennom informasjonsmateriell, gruppetilbud og ferie- og helgeturer har det vært en målsetting å bidra til en bedret situasjon for denne gruppen, å synliggjøre at det finnes hjelp å få og at de ikke er alene om sine utfordringer. Gjennom ulike deler av prosjektet har vi fokusert på samtale og bearbeiding av følelser og utfordringer knyttet til fengslingen og samvær med andre barn og unge i en liknende situasjon. Gjennom utvikling av en brosjyre direkte til barn og unge, får de svar på spørsmål mange har når en av deres foreldre eller en annen person som står dem nær er fengslet.

Et hovedmål med tiltakene i FFP Ung er å bidra til å forebygge sosiale problemer og kriminalitet, blant annet gjennom å gi barn og unge verktøy til bedre å håndtere situasjonen. Dette kan ha en positiv betydning for barna og ungdommenes psykiske helse. I tillegg bidrar tiltaket til å styrke

familien og nettverket, noe som også kan ha en kriminalitetsforebyggende effekt i forhold til den innsatte.

Prosjektgjennomføring/Metode

Prosjektet er tredelt:

- 1) Informasjonshefte rettet mot barn og unge med foreldre i fengsel
- 2) Gruppe/workshops for barn og unge med et familiemedlem i fengsel
- 3) Ferie- og helgeturer

1) Informasjonshefte rettet mot barn og unge med foreldre i fengsel

Gjennom prosjektet har vi utviklet informasjonsheftet «SPØRSMÅL OG SVAR – for barn og unge med et familiemedlem i fengsel». Heftet inneholder 10 spørsmål og svar knyttet til det å ha en forelder eller et annet nært familiemedlem i fengsel, samt informasjon om FFP UNGs tilbud og kontaktinformasjon. Heftet er illustrert av Darling Clementine, som også har illustrert annet av FFPs informasjonsmateriell. Figurene i heftet går igjen i annet informasjonsmateriell, og skal også integreres i FFPs nye hjemmeside som snart er ferdig.

Utarbeidelse og valg av de ti spørsmålene i heftet har blitt gjort i samarbeid med barn og unge i FFP UNG. Vi arrangerte et treff i våre lokaler der temaet var hva det er barn og unge lurer på når en forelder eller andre nære er fengslet, og hva de mente det var viktig å ha med av informasjon i et hefte rettet mot barn i denne målgruppen. Vi har også hatt utkast til informasjonsbrosjyren ute på høring og fått tilbakemeldinger fra barn og unge.

2) Gruppe/workshops for barn og unge med et familiemedlem i fengsel

FFP har i dette prosjektet gjennomført «Si det-verksted»; et gruppeopplegg for ungdommer i alderen 14 – 16 år. Konseptet var inspirert av et gruppeopplegg utarbeidet av familiepsykiateren Alan Cooklin ved Gresham Univeristy i England, som i en årrekke har drevet grupper for barn med psykisk syke foreldre.

Ungdommene som deltok kjente hverandre etter å ha benyttet FFP Ungs tilbud over en lengre periode, så det var allerede etablert en tillit. Målet med «Si det-verkstedet» var å gi ungdommene en arena for å dele sine erfaringer med å ha en forelder i fengsel og for å uttrykke sine meninger om kriminalomsorgen. Gjennom rollespill, selvstyrte og ledede samtaler og forskjellige oppgaver ble ulike tema tatt opp. Vi var innom tema som vennskap, familierelasjoner, psykiske belastninger, besøk i fengsel og identitet. Hver kveld spiste vi et lite måltid sammen, og siste kvelden hadde vi grilling i bakgården. En av kveldene fikk vi besøk fra Redd Barna. Gruppa fikk stemme på en kandidat til Eglantyne Jebb-prisen, og ungdommenes begrunnelser ble tatt opp på video. Ungdommene var opptatt av å ikke bare dele erfaringer med hverandre, men også å formidle noe utad. De brukte flere kvelder på å forberede et innlegg som de skulle holde på en konferanse arrangert av Kriminalomsorgens region sør. De forberedte en Power Point-presentasjon – «Mitt møte med fengselet». En av jentene holdt innlegget under konferansen og svarte på spørsmål. Innlegget gjorde tydelig inntrykk på møtedeltakerne fra kriminalomsorgen, og de kom med svært positive tilbakemeldinger. Fengselsledere og andre takket jenta for at hun formidlet viktig informasjon om hvordan møtet med fengslet kan

oppleves av barn/ungdom, og også for gode innspill til forbedringer. Gjennom å ikke bare dele sine erfaringer med hverandre, men også komme med innspill til kriminalomsorgen, fikk gruppedeltakerne en mulighet til å bruke egne vanskelige erfaringer på en måte som kan bidra til å gjøre livet lettere for andre. Det er noe de selv trekker fram som meningsfullt. Gruppetreffene foregikk annenhver uke (a 2,5 timer.)

3) Ferie- og helgeturer

Midler gjennom dette prosjektet har bidratt til at FFP har kunnet arrangere flere ferie- og helgeturer for barn, unge og familier.

Ferie i Kragerø

Den første uken av skoleferien både sommeren 2013 og sommeren 2014 arrangerte vi en firedagers ferietur til Kragerø. Vi var 25 personer som dro på tur i 2013, 11 voksne og 14 barn. Tre av deltakere var rett over 18 år. Tre ansatte fra FFP deltok. I 2014 var vi 15 personer som dro på tur, 7 voksne og 8 barn. Tre ansatte fra FFP deltok. Vi leide rom på Kragerø Sportell, og hadde fellesutflukt til Kragerø sentrum, til stranda og båttur til Jomfruland. Flere av familiene har deltatt på tidligere ferieturer, men for flere av de pårørende var dette første gang. Både voksne og barn fikk god kontakt på tvers av alder og tidligere bekjentskap. De som hadde vært med til Kragerø tidligere, var initiativrike og hadde klare ønsker for ferien. De ansatte fra FFP fylte rollen som reiseledere, aktivitetsledere og samtalepartnere for deltakerne. FFPs ansatte deltok i fellesskapet fra morgen til kveld, arrangerte utflukter, aktiviteter for barna og inviterte deltakerne til å delta på ulike turer.

Helgeturer

Våren 2013 inviterte vi barn, unge og familier med til Langedrag Naturpark. Vi hadde noen fantastiske dager på fjellet. Det var en spennende tur for mange, der barna fikk nærkontakt med dyrene, fikk være med på stell og mating, og de som ville kunne får dra på ridetur.

Kanotur, klatring, ballspill, bueskyting og superrask båt sto på programmet da FFP Ung dro på tredagers tur til Heia Eidene på Tjøme høstferien 2013. Ungdommene var selv med på å planlegge turen.

Våren 2014 inviterte vi barn, unge og familier til helgetur på Sæteren gård i Bærumsmarka. Dette er en svært populær tur som vi også har gjennomført flere ganger tidligere. Vi hadde en fin helg med nydelig vårvær. På turen fikk deltakerne mulighet til å være ute i naturen med tur, lek, oppgaver og aktivitet, samt ha fine samtaler, slappe av og hygge seg sammen. Vi benyttet oss mye av den flotte hinderløypa og av bålplassen i gapahuken som tilhører Sæteren gård.

I høstferien dro vi tre dager til Eidene senter på Tjøme, som i høstferien året før. Aktivitetsledere på Eidene hadde forberedt flott opplegg for dagene vi var der, og vi fikk prøvd oss blant annet på bueskyting, rappellering og høye svev i line over Heksespranget. Det var også tid til å snakke sammen, gjøre ting på egenhånd, fotballspilling og andre aktiviteter.

Resultater og resultatvurdering

Prosjektet har gitt barn og unge mulighet til å treffe andre i en liknende situasjon som dem selv, både gjennom helge- og ferieturer og gjennom gruppen for ungdommer. Det å møte andre i en liknende situasjon som en selv er svært positivt både i forhold til å utveksle erfaringer og fordi de gjennom dette erfarer at de ikke er alene i sin situasjon. FFP Ung er en åpen og inkluderende arena der barn og unge kan møte andre, delta og medvirke, men også få støtte og veiledning fra ansatte i FFP. Deltakelse og medvirkning er viktig for opplevelse av mestring og håndtering av sin situasjon. Både gjennom fellesskapet med hverandre og gjennom brosjyren har barn og unge fått svar på spørsmål de ofte stiller seg.

FFP er svært fornøyd med brosjyren utviklet for barn og unge. Den tar opp viktige temaer og er informativ samtidig som den har flotte illustrasjoner og fremstår som et helhetlig og attraktivt produkt som vi tror vil nå målgruppen på en god måte. I tillegg til å gi informasjon om FFP og svar på spørsmål barn og unge måtte ha når en som står dem nær er i fengsel, mener vi at informasjonen i brosjyren også vil kunne bidra til å minske skam og stigmatisering, samt være pedagogisk nyttig og opplysende for andre barn og unge, og for ansatte i barnehager, skole og hjelpeapparat.

Gruppetilbudet for ungdommene har vært en svært positiv erfaring. Ungdommene har hatt stor glede av hverandre, og av samtalene og problemstillingene som ble diskutert. De fikk også mulighet til å bidra i FFPs informasjonsarbeid ved å utarbeide en forelesning som ble holdt av en av deltakerne i gruppen.

Gjennom dette prosjektet har barn og unge i en utsatt situasjon fått tilbud om helge- og ferieturer som mange ikke ellers ville hatt råd til. Ferie- og helgeturene har gitt barn og unge en positiv opplevelse, der de samtidig har hatt mulighet til å ta opp spørsmål knyttet til fengslingen med både rådgivere i FFP og andre barn og unge i en liknende livssituasjon. Ferieturene var svært populære, og tilbakemeldingen fra deltakerne på ferieturen har vært svært positive. Deltakerne setter stor pris på å være i et uformelt og sosialt fellesskap med andre med lignende erfaringer. For noen pårørende er FFPs ferietur den eneste muligheten de har til å kunne reise på ferie.

En viktig del av FFPs arbeid for barn og unge er å synliggjøre deres situasjon. Svært viktig i denne sammenheng er det å la barn og unge delta og medvirke gjennom selv å formidle hvordan de opplever sin situasjon med foreldre i fengsel. Barn og unge har bidratt til synliggjøring på flere områder gjennom dette prosjektet. Både bidraget i utarbeidelsen av informasjonsbrosjyren samt jentegruppas foredrag og deltakelse i forbindelse med Redd Barnas utdeling av Eglantyne Jebb-prisen har bidratt til mestringsfølelse hos ungdommene.

Oppsummering/Konklusjon/Videre planer

Prosjektet har vært svært vellykket, og gitt mange barn og unge positive opplevelser og mulighet til å bearbeide situasjonen knyttet til det å være pårørende til en innsatt. De positive erfaringene fra prosjektet vil videreføres i FFPs arbeid.

Brosjyren «SPØRSMÅL OG SVAR – for barn og unge med et familiemedlem i fengsel» vil bli distribuert til FFPs medlemmer, alle fengslene, barnehager og skoler og hjelpeapparatet.

Vedlegg

Brosjyren «SPØRSMÅL OG SVAR – for barn og unge med et familiemedlem i fengsel» vil bli ettersendt pr. post. Kopi av heftet ligger nedenfor.

For Fangers Pårørende (FFP) er en organisasjon for de som kjenner noen som er i fengsel. Ta gjerne kontakt med oss!

Hvis en i familien din er i fengsel, kan det være mange ting du lurer på. I denne brosjyren kan du få svar på noe av det. Vi skriver om det å ha mamma eller pappa i fengsel, men mye av det samme kan gjelde hvis det er andre i familien din som sitter i fengsel – for eksempel en bror, onkel eller bestemor.

Hvorfor må noen sitte i fengsel?

Hvis en voksen bryter loven og gjør noe forbudt, kan han eller hun komme i fengsel. Politiet undersøker hva som har skjedd, og en dommer bestemmer om personen skal sitte i fengsel og hvor lenge. Noen ganger må man sitte i fengsel mens politiet undersøker om man har gjort noe ulovlig. Det heter varetekt.

Jeg får ofte vondt i magen

Når det skjer noe vanskelig i familien kan man bekymre seg mye. Da er det mange barn som får vondt i hodet og magen, og som synes det er vanskelig å konsentrere seg. Det er aldri barns skyld når foreldre gjør noe galt, men noen ganger kan barn gå med en følelse av at de har gjort noe galt allikevel, eller bekymre seg for andre ting. Det kan være bra å snakke med noen om det man tenker på.

Hvem kan man snakke med?

Has FFP Ung kan du snakke med voksne som vet mye om fengsel og om å ha mamma eller pappa i fengsel. Her kan du også møte andre som har et familiemedlem i fengsel, og du kan være med på ulike aktiviteter. Du kan også snakke med helsesøster på skolen, en lærer, en venn, en i familien eller en annen voksen du liker.

FFP Ung er FFPs tilbud til barn og unge

Send oss gjerne en sms, e-post eller ring hvis du lurer på noe!

Sjekk ut www.ung.ffp.no. FFP er også på Facebook

FFP Ung har aktiviteter i Oslo og Trondheim

Flere spørsmål og svar på www.ung.ffp.no

Telefon Oslo/landsdekkende: 22 11 41 30
FFP Trøndelag: 73 51 19 29
sms: 979 66 199
e-post: ung@ffp.no

FOR FANGERS PÅRØRENDE (FFP)
Oslo og landsdekkende tlf: 22 11 41 30
E-post: post@ffp.no eller ung@ffp.no, hjemmeside: www.ung.ffp.no
Adr: Pb. 6710 St. Olavs plass, 0130 Oslo / Nordahl Brunsgate 5, 2. etasje, Oslo

FFP TRØNDELAG
Tlf: 73 51 19 29
E-post: trondelag@ffp.no
Adr: Fjordgata 19, 7010 Trondheim